

СТАНОВИЩЕ

От: Доц. д-р Христина Иванова Арнаутска д.м., ръководител катедра "Ортодонтия", ФДМ, МУ – Варна, председател на научно жури, съгласно заповед № Р-109-641/30.11.2018. на Ректора на МУ-Варна.

Относно: Дисертационен труд на тема: „**Зъбно-челюстни деформации във временно и смесено съзъбие при деца със затруднено носово дишане.**” за присъждане на образователната и научна степен „**Доктор**” по специалност „**Ортопедична стоматология**“ професионално направление **7.2. Стоматология**, област на висше образование **7. Здравеопазване и спорт.**

Автор: Д-р Зорница Светлозарова Вълчева, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Ортодонтия” на Факултет по дентална медицина, МУ-Варна.

Научни ръководители: Доц. д-р Христина Иванова Арнаутска, дм и д-р Мариана Димова, дмн

Научен консултант: Доц. д-р. Марио Милков, д.м.

Актуалност на темата и целесъобразност на поставените цели и задачи:

Темата, която д-р Вълчева разработва в дисертационния си труд е актуална и значима от клинична и теоретична гледна точка. Хроничното дишане през устата е все по-често срещан проблем в детската възраст. Ранната диагностика, профилактика и интердисциплинарния подход на лечение при децата със затруднено носово дишане е от изключително голямо значение за възстановяване на носното дишане и профилактика на късните усложнения. Целта на дисертационния труд е ясно формулирана и за нейното постигане са избрани адекватни задачи, реализирани при използване на оптимални съвременни методи на изследване.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е със спазена структура и съдържа всички задължителни елементи. Написан е на 194 страници и е онагледен с 21 таблици, 55 фигури и 3 приложения. Библиографията включва 222 литературни източници, от които 31 са на кирилица и 191 на латиница. Библиографската справка е съвременна, преобладават заглавия от последните десет години. Изложението е поднесено в правилна последователност на отделните глави, в достатъчен обем и на висок научен стил. **Литературният обзор** е написан на 40 страници. Той е целенасочен и достатъчно информативен. Въз основа на заключението от литературния обзор е формулирана и целта на дисертационния труд.

Целта е да се установи връзката между степента на затрудненото носово дишане и честотата на отклонение в развитието на зъбните дъги и оклузията при деца във временно и в смесено съзъбие. Изпълнението на целта се реализира чрез четири основни **задачи**, които точно кореспондират с темата на дисертационния труд.

За изпълнението на задачите са изследвани 1667 деца на възраст от 3 до 12 годишна възраст. Резултатите от клиничния преглед на всяко дете са оценени по 19 показатели, нанесени в статистическа карта. Анализирани са общо 120 профилни телерентгенографии на деца в смесено съзъбие по 16 ъглови, линейни и пропорционални показатели. Оценени са оклузо- артикулационните съотношения при 55 деца с носно и устно дишане.

Използвани са съвременни клинични и параклинични ортодонтски методи на изследване, гнатологични и ото-рино ларингологични обективни методи за оценка на дъвкателната и дихателната функция. Резултатите са добре описани и придружени от достатъчно таблици и фигури.

По първа задача се установява, че от изследваните деца една четвърт са със затруднено носово дишане, като преобладават тези с хипертрофия на третата сливица в ранно смесено съзъбие и алергичните ринити във временно съзъбие. В късно смесено съзъбие основна причина за устното дишане е наличието на вреден навик. С персистирането на устното дишане се засилва и тежестта на ЗЧД, особено при момичета.

По втора задача са определени рисковия профил и вероятността на усложняване на степента на ЗЧД при деца със затруднено носово дишане. Отворената захапка до 3 мм, рецидивът на трета сливица и липсата на контакт между горна и долна устна, в най-голям процент води до задълбочаване на тежестта на ЗЧД в ранно смесено съзъбие.

По трета задача е установена разлика в краниофациалната анатомия на децата с устно и носово дишане. При устно дишащите деца се установява, че горната и долната челюст са недоразвити, преобладава II скелетен клас с хипердивергентен тип растеж. При деца със затруднено носово дишане се установява намаляване на горната фарингеална ширина при хипертрофия на третата сливица и увеличаване на долната фарингеална ширина при хипертрофия на небните тонзили. Установена е и по-ниска и задна позиция на хиоидната кост и негативния хиоиден триъгълник при децата със затруднено носово дишане, за разлика от носово дишащите деца.

По четвърта задача са предложени алгоритми за временно и смесено съзъбие за комплексен лечебен подход за ортодонтско лечение в колаборации със специалист УНГ.

Заклученията и изводите съответстват на получените резултати.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката:

От приносите с оригинален характер искам да подчертая значимостта на установената връзка между степента на тежест на обструкцията на дихателните пътища и тежестта на ЗЧД, диференцирането на причините за обструкцията и вида на ЗЧД свързани с тях, както и разликата в краниофациалната анатомия на децата с устно и носово дишане.

Приноси с практическа насоченост са от значение за клиничната практика.

Установена е взаимовръзката между хипертрофията на назофарингеалните тонзили, размера на горната фарингеална ширина и II скелетен клас при деца в смесено съзъбие, както и връзката между хипертрофията на фарингеалните тонзили, размера на долната фарингеална ширина и III скелетен клас при деца в смесено съзъбие. Предложените протоколи при деца със затруднено носово дишане във временно и смесено съзъбие, дават възможност за методична насоченост за провеждане на подходящи профилактични и лечебни мероприятия.

Преценка на публикациите по дисертационния труд

Във връзка с дисертационния труд авторката е популяризирила научните си разработки в 3 публикации и 2 участия в научни форуми. Д-р Вълчева е водещ автор във всички представени научни разработки.

Лично участие на докторанта

Дисертационният труд е изцяло лично дело на дисертанта. Научният труд, както и публикациите по темата доказват, че дисертанта притежава теоретични знания и много добри практически умения по третирания проблем.

Авторефератът е написан на 56 страници и е правилно структуриран. Отговаря на изискванията на закона за развитие на академичните кадри.

В заключение:

Дисертационният труд на д-р Зорница Вълчева „Зъбно-челюстни деформации във временно и смесено съзъбие при деца със затруднено носово дишане.“ удовлетворява изискванията на Закона за развитието на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане и съответния Правилник на МУ –Варна. Разглежданият проблем е актуален за клиничната практика. Особено ценна е диференциацията на степента на тежест на затруднено носово дишане и видовете хипертрофия на различните аденоиди като патогенетичен фактор и определянето на предиктори за възникване на различни зъбно-челюстни деформации във временно и смесено съзъбие.

Ще гласувам убедително с „Да“ за присъждането на образователна и научна степен „ДОКТОР“ на д-р Зорница Вълчева и препоръчвам на уважаемото Научно жури да присъди научната и образователна степен „Доктор“ по научната специалност „Ортопедична стоматология“ на д-р Зорница Светлозарова Вълчева.

Подпис:

/Доц. д-р Христина Арнаутска, д.м./